

A 307/hållbart

Käsittelijä:
Kestävä Pohjola -valiokunta

Dnro 16-00204-2

Kestävä Pohjola -valiokunnan mietintö, joka koskee

**ministerineuvoston ehdotusta
maa- ja metsätalous-, kalastus-, vesiviljely- ja
elintarvikeasiain ministerineuvoston yhteis-
työohjelmaksi 2017–2020**

Ehdotus

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se edistää toimia, joiden avulla antibioottiresistenssin leviämistä voidaan torjua maataloudessa, vrt. One Health – terveet eläimet ja eläinten hyvinvointi -aloitteen painopistealue.

että se yrittää löytää yhteisen pohjoismaisen kannan yhteistyöohjelman painopistealueisiin kuuluvista tärkeistä EU-säädöksistä ja että se pyrkii koordinoinnin avulla välttämään EU-direktiivien täytäntöönpanossa syntyviä rajaesteitä.

*että se sisällyttää Alkutuotannon parempi sopeutumiskyky ja pienemmät ilmastovaikutukset -painopistealueeseen ilmastonmuutosta ja alkutuotantoa Pohjoismaissa käsittelevän vuoden 2014 selvityksen, meriympäristön happamoitumisen sekä yhteisten kalakan-
tojen hallinnoinnin ongelmien seurannan.*

että se sisällyttää Biologisten resurssien kestävä hallinnointi -painopistealueeseen toimia, joiden avulla voidaan vähentää vesiviljelyn kielteisiä vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen.

å että se sisällyttää Biologisten resurssien kestävä hallinnointi -painopistealueeseen toimia, joiden avulla Pohjola voi hyödyntää potentiaaliaan ruoan ja bioenergian kestävään tuotantoon.

että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen (B307/hållbart) maa- ja metsätalous-, kalastus-, vesiviljely- ja elintarvikeasiain ministerineuvoston yhteistyöohjelmaksi 2017–2020 ja ottaa huo-

mioon Pohjoismaiden neuvoston näkemykset konkreettisten ponnostusten kehittämisessä.

Pohjoismaiden neuvosto

Taustaa

Maa- ja metsätalous, kalastus-, vesiviljely- ja elintarvikealan ministerineuvosto (MR-FJLS) on laatinut uuden puiteohjelman vuosille 2017–2020. Ohjelma korvaa vuosien 2013–2016 ohjelman, joka käsiteltiin neuvoston vuoden 2012 istunnossa. Ohjelma kuvaa sektorin tärkeimpiä poliittisia priorisointeja, mutta samalla se tulee myös nähdä osana Pohjoismaiden ministerineuvoston muita ohjaavia asiakirjoja, joita ovat muun muassa pohjoismaisen hallitusyhteistyön visio, eri sektoreita koskettavat strategiat, kuten kestävän kehityksen strategia, sekä kansalliset puheenjohtajakauden ohjelmat, jotka tarkentavat ja täydentävät suunnitelmaa. Vuositaisen budjettiprosessin kautta Pohjoismaiden neuvosto voi lisäksi vaikuttaa yksittäisiin toimiin.

Ohjelma hahmottelee sektorien tärkeimpiä poliittisia priorisointeja ja haasteita ja kuvaa sen jälkeen seitsemän keskeistä strategista painopistealuetta:

1. Biologisten resurssien kestävä hallinnointi
2. Alkutuotannon parempi muutoskyky (resilienssi) ja pienemmät ilmastovaikutukset
3. One Health, terveet eläimet ja eläinten hyvinvointi
4. Terveellinen ja turvallinen ruoka sekä hyvät ruokailutottumukset
5. Innovointia edistävät viranomaiset ja uusien tuotteiden ja palveluiden kehittäminen
6. Merkintäjärjestelmät ja akkreditoitu tuotanto
7. Monipuolisempi maaseututalous

Ohjelmassa tuodaan esille, että EU:n politiikkaa ja keskeisiä kansainvälisiä prosesseja on syytä korostaa, mutta siitä ei kuitenkaan käy ilmi, mitkä politiikan alat tulevat sisältymään asialistalle. Lisäksi ohjelmassa todetaan, että sektorien vastuualueille kuuluu kahdeksan yhteensä seitsemästätoista YK:n kestävän kehityksen tavoitteesta.

Ohjelmassa myös osoitetaan NordGenin (Pohjoismainen geenivarakeskus) tulevan työn suunta. NordGenin tehtävänä on tehdä yhteistyötä geneettisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi Pohjoismaiden maa- ja metsätaloudessa.

Yhteistyön nykyrakenteeseen ei ehdoteta muutoksia. Se pohjaa jatkossakin viidestä osastosta koostuvaan virkamieskomiteaan, kahteen yhteistyöelimeen (maatalous- ja metsäntutkimus), kolmeen elintarvikealan työryhmään sekä geenivaralaitokseen.

Lausunnot

Ehdotusta ovat käsitelleet eri elimet, jotka työskentelevät MR-FJLS:n alaisuudessa. Varsinaista avointa lausuntokierrosta ei ole kuitenkaan järjestetty. Pohjoismaiden neuvosto on saanut ehdotuksen syyskuun alussa, eikä sillä ole aikataulusyistä ollut mahdollisuutta lausuntokierroksen järjestämiseen.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta voi tukea kahta yleistä strategista toimenpidettä: *pohjoismaisen biotalouden kehittämistä ja kestäviä elintarvikejärjestelmiä*. Seitsemän strategisen painopistealueen arvioidaan olevan hyvin keskeisiä, ja valiokunta voi asettaa tukemaan niitä.

A 307/hållbart

Käsittelijä:
Kestävä Pohjola -valiokunta

Dnro 16-00204-2

Antibiooteille vastustuskykyiset bakteerit asettavat maailman kasvavan haasteen eteen. Ne voivat olla syynä 10 miljoonaan kuolemaan globaalisti vuonna 2015. Tarvitaan huomattavia panostuksia kansallisesti, EU:ssa ja YK:ssa. Samalla myös pohjoismaisen yhteistyön koko potentiaali tulee valjastaa käyttöön. Siksi valiokunta katsoo, että toimia, joiden avulla voidaan ehkäistä antibioottiresistenssin leviämistä maataloudessa, tulee edistää, vrt. painopistealue nro 3 *One Health, terveet eläimet ja eläinten hyvinvointi*.

Pohjoismaiden neuvosto

A 307/hållbart

Käsittelijä:
Kestävä Pohjola -valiokunta

Dnro 16-00204-2

Valiokunta suhtautuu myönteisesti siihen, että ohjelman mukaan Pohjoismaiden tulee yhteisiä vahvuuksia yhä enemmän hyödyntämällä edistää pohjoismaisia etuja EU:ssa ja kansainvälisesti. EU tulee vuosina 2017–2020 käsittelemään yhteisen maatalous- ja kalastuspolitiikan mahdollista uudistusta. Sillä tulee olemaan suuri vaikutus Pohjoismaihin. Olisikin järkevää, että Pohjoismaat koettaisivat löytää yhteiset askelmerkit näissä EU:n tärkeissä lainsäädäntöprosesseissa. Myös elintarviketurvallisuuteen liittyvät säännöt ja bioenergian käyttö ovat EU-asioita, joilla tulee olemaan vaikutusta Pohjoismaihin. Valiokunta katsookin, että tavoitteena tulee olla Pohjoismaiden yhteisen aseman löytäminen neuvotteluissa tärkeistä EU-säädöksistä, joilla tulee olemaan vaikutusta kaikkiin Pohjoismaihin. On myös tärkeää pyrkiä koordinoimaan toimia, jotta EU-direktiivien täytäntöönpano ei saa aikaan uusia rajaesteitä.

Mitä tulee painopistealueeseen nro 2 *Alkutuotannon parempi muutoskyky (resilienssi) ja vähäisempi ilmastovaikutus*, valiokunta katsoo, että olisi paikallaan viitata vuoden 2014 erittäin kattavaan tutkimukseen ilmastonmuutoksesta ja alkutuotannosta Pohjolassa (TemaNord 2014:552). Siinä annetaan useita suosituksia, joita MR-FJLS on ilmoittanut Pohjoismaiden neuvostolle seuraavansa. Lisäksi valiokunta katsoo, että tässä yhteydessä on tärkeää viitata meriympäristön happamoitumiseen. Se on hyvin vakava haaste Pohjoismaiden rannikkoalueille.

Ilmastonmuutos on vaikuttanut useisiin käynnissä oleviin kiistoihin kalastuskiintiöiden (silli, makrilli ja mustakiturska) jaosta Pohjoismaiden kesken. Niihin on tärkeää löytää ratkaisu. Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden neuvoston kehotuksesta tuottanut tietoa, jota maat voivat hyödyntää pyrkiessään ratkaisemaan yhteisten kalakantojen hallinnon ongelmia. Pohjoismaiden ministerineuvostoa suositellaan seuraamaan asian etenemistä.

Vesiviljelyllä on yhä merkittävämpi rooli elintarviketuotannossa Pohjolassa. Siihen liittyy monia vaikeita haasteita, kuten kasvatettujen kalojen pääsy luontoon sekä ravinnepäästöt. Haasteisiin on pohjoismaisessa yhteistyössä tartuttu, ja näin tulee toimia jatkossakin. Siksi valiokunta ehdottaa, että toimet, joiden avulla vesiviljelyn kielteistä vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen voidaan vähentää, sisällytetään painopistealueeseen nro 1 *Biologisten resurssien kestävä hallinnointi*.

Useilla Pohjoismailla on potentiaalia hyödyntää maa- ja metsäalueita aiempaa enemmän ruoan ja bioenergian tuotantoon. Siksi valiokunta ehdottaa, että toimet, joiden avulla Pohjoismaat voivat hyödyntää potentiaaliaan entistä paremmin ruoan ja bioenergian kestävässä tuotantoon, sisällytetään painopistealueeseen nro 1 *Biologisten resurssien kestävä hallinnointi*.

Tukholmassa 27. syyskuuta 2016

Christian Poll (Alternativet)

Elín Hirst (Sj.)

Hanna Kosonen (kesk.), puheenjohtaja

Irene Johansen (A)

Jan Erik Messmann (DF)

Jan Lindholm (MP)

Karin Gaardsted (S), varapuheenjohtaja

Knut Storberget (A)

Mika Lintilä (kesk.)

Róbert Marshall (Björt framtíð)

Staffan Danielsson (C)

Susanna Koski (kok.)

Suzanne Svensson (S)

Sylvi Graham (H)

Thomas Finnborg (M)

Pohjoismaiden neuvosto

A 307/hållbart

Käsittelijä:

Kestävä Pohjola -valiokunta

Dnro 16-00204-2